

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

(найменування центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки)

Національний університет «Запорізька політехніка»

(повне найменування закладу вищої освіти)

Кафедра «Підприємництва, торгівлі та біржової діяльності»

(найменування кафедри, яка відповідала за дисципліну)

Перший проректор

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Гугнін Е.А.

2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 27 «Основи сталого розвитку»

(код і назва навчальної дисципліни)

спеціальність 073 Менеджмент»
(код і найменування спеціальності)

освітня програма
(спеціалізація) «Менеджмент в будівництві»
(назва освітньої програми (спеціалізації))

інститут, факультет Фізико-технічний
Будівництва, архітектури та дизайну
(найменування інституту, факультету)

мова навчання українська

2021 рік

Робоча програма

«Основи сталого розвитку» для студентів
(назва навчальної дисципліни)

спеціальності 073 "Менеджмент", освітня програма (спеціалізація) «Менеджмент в будівництві»

(назва освітньої програми (спеціалізації))

« 13 » 07, 2021 року 25 с.

Розробники: Круглікова В.В., доцент кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, к.е.н., доцент.

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри «Підприємництва, торгівлі та біржової діяльності»

Протокол від «13» 07 2021 року № 13

Завідувач кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності
д.е.н., професор

_____ (підпис) А.М. (Ткаченко А.М.)
(прізвище та ініціали)

« 13 » 07 2021 року

Схвалено науково-методичною комісією будівництва, архітектури та дизайну факультету

Протокол від «16» 08 2021 року № _____

« 16 » 08 2021 року Голова _____ (Савченко С.О.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань <u>07 – «Управління та адміністрування»</u> (шифр і назва)	нормативна	
Модулів – 1	Спеціальність <u>073 «Менеджмент»</u> (код і найменування) освітня програма <u>Менеджмент в будівництві</u> (назва освітньої програми)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин - 150		1-й	1-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 6	Освітній ступінь: бакалавр	44 год.	10 год.
		Практичні, семінарські	
		16 год.	2 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		90	138
Індивідуальні завдання: год.			
Вид контролю: екзамен			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 66,6 %

для заочної форми навчання – 8,6 %

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання даної навчальної дисципліни «Основи сталого розвитку» є вивчення теоретичних та прикладних аспектів переходу суспільства на модель стійкого розвитку на глобальному, міжнаціональному, національному, регіональному та локальному рівнях.

Для цього необхідним є виконання таких завдань:

- ознайомити студентів з проблемами розвитку людства у його взаємодії з природою;
- розкрити сутність поняття «сталий (збалансований) розвиток» та основні трансформації, пов'язані з розвитком даної концепції;
- охарактеризувати глобальні та регіональні політичні проблеми;
- розкрити сутність демографічних проблем, пов'язаних з природним та механічним рухом населення та їх наслідки;
- висвітлити проблему обмеженості природних ресурсів: паливних, земельних, водних, лісових;
- розкрити різні аспекти прояву поляризації економічного розвитку, проілюструвати глибину поляризації на прикладі окремих країн та регіонів світу;
- показати можливості наближення до моделі сталого розвитку через вирішення соціальних проблем;
- визначити підходи, можливості і перспективи вирішення сучасних проблем взаємодії суспільства і природи на принципах концепції сталого (збалансованого) розвитку;
- визначити підходи, можливості і перспективи вирішення сучасних проблем взаємодії суспільства і природи в межах території України на принципах концепції сталого (збалансованого) розвитку.

Предметом навчальної дисципліни „Основи стійкого розвитку” є теоретико-методологічні та практичні аспекти аналізу сучасних політичних, демографічних, екологічних, економічних та інших проблем розвитку суспільства в процесі його взаємодії з природою, та їх територіальні особливості.

Об'єктом навчальної дисципліни є якісна і кількісна характеристика

стану економіки на мікро- та макроекономічному рівнях.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен отримати:

Інтегральну компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

Загальні компетентності:

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Фахові компетентності:

СК6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

СК7. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту.

СК9. Здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань.

СК11. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.

Очікувані програмні результати навчання:

ПР3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.

ПР4. Демонструвати навички виявлення проблеми та обґрунтування управлінських рішень.

ПР6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.

ПР11. Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації.

ПР12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.

ПР15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.

ПР16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

ПР17. Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.

2. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Виникнення та розвиток концепції сталого розвитку

Тенденції розвитку людства в контексті взаємодії суспільства і природи. Класифікація наукових теорій і концепцій в контексті сталого розвитку. Теорія В.І. Вернадського про ноосферу та її зв'язок з теорією сталого розвитку. Роботи членів Римського клубу. Роль ООН у визначенні та втіленні ідей сталого розвитку.

Чотири етапи антропогенезу. Екологічні кризи та екологічні революції. Класифікація наукових теорій і концепцій в контексті сталого розвитку. Теорія В.І. Вернадського про ноосферу та її зв'язок з теорією сталого розвитку.

Тема 2. Роль ООН у визначенні та втіленні ідей сталого розвитку

Історична місія ООН. Конференція з народонаселення (Бухарест, 1974 рік). Всесвітня продовольча конференція (Рим, 1974 рік). Конференція ООН з питань населених пунктів (Ванкувер, 1976 рік). Конференція ООН з водних ресурсів (Мардель-Плата, 1977 рік). Конференція ООН з проблем опустелювання (Найробі, 1977 рік). Конференція щодо розвитку нових та відновлювальних джерел енергії (Найробі, 1981 рік). «Цілі розвитку тисячоліття». Досягнення поставлених цілей було заплановано на 2015 рік. 8 цілей, що затвердженні на глобальному рівні: ліквідація крайніх злиднів та голоду, забезпечення всезагальної початкової освіти, забезпечення гендерної рівності, скорочення дитячої смертності, покращення охорони материнства, боротьба з віл/снідом, малярією та іншими захворюваннями, забезпечення екологічної стійкості, забезпечення глобального

партнерства в цілях сталого розвитку.

Тема 3. Проблемне поле сталого розвитку

Причини загострення глобальних проблем людства в кінці XX – на поч. XXI ст. причин виникнення глобальних проблем за традиційною схемою. Демографічні проблеми, марновитратні проблеми, гносеологічні проблеми, організаційні проблеми, правові проблеми, політичні проблеми.

Загрози природно-екологічного характеру. Парниковий ефект. Підвищення рівня Світового океану. Забруднення навколишнього середовища: земель, поверхневих та підземних вод, повітря, харчових продуктів. Зменшення біорізноманіття. Ресурсна проблема. Проблема накопичення відходів. Проблема знищення лісів.

Тема 4. Диспропорційність економічного розвитку: основні причини та наслідки.

Роль глобалізації у загостренні проблем сталого розвитку. Поляризація економічного розвитку та методи її виміру. Проблема дефіциту ресурсів розвитку суспільства. Проблема бідності та можливості її вирішення. Позитивні та негативні наслідки глобалізації. Індекс рівня глобалізації країн світу (KOF Index of Globalization). Поляризація економічного розвитку та методи її виміру. Проблема дефіциту ресурсів розвитку суспільства.

Тема 5. Соціальні виклики в сучасному світі

Демографічна ситуація в світі: пошук балансу. Основні типи соціального відторгнення і політика соціального залучення. Регіональний розподіл за гостротою проблем голоду, поширення хвороб, стану здоров'я матерів та дітей. Проблеми ринку праці та міжнародних міграцій. Гендерна рівність в контексті стійкого розвитку.

Основні загрози на світовому ринку праці :

- високі рівні безробіття серед окремих вікових груп населення, перш за

все, серед молоді; дана проблема характерна для розвинених країн світу;

- значна частина працюючих (приблизно 30%) знаходиться за межею абсолютної та помірної бідності; проблема характерна для країн, що розвиваються;
- існування, так званої, нестабільної зайнятості (самозайняте населення, ті, що працюють у підсобному господарстві), яку мають 1,52 млрд.чол. населення; нестабільна зайнятість в більшій мірі характерна для жінок, ніж для чоловіків;
- підвищений ризик бідності для домогосподарств, члени сім'ї яких працюють в умовах неповної, тимчасово та нелегальної зайнятості.

Тема 6. Можливості збереження природної основи сталого розвитку

Джерела та шляхи забруднення навколишнього природного середовища. Проблема глобальної зміни клімату та механізми її вирішення. Забезпеченість людства водними ресурсами. Стан вод Світового океану в контексті збереження ресурсного потенціалу та стійкості природних екосистем. Проблема збереження лісів. Причини забруднення повітря.

Тема.7. Зелена економіка як механізм реалізації концепції сталого розвитку

Поняття про зелену економіку, чинники її формування. Структура зеленої економіки. Стимулювання трансформацій в напрямі зеленої економіки на глобальному та міжнаціональному рівнях. Бізнес-ініціативи щодо розвитку зеленої економіки. Зелені міста, перспективи їх розвитку в світі та Україні.

Структура зеленої економіки. 10 ключових секторів: сільське господарство; житлово-комунальне господарство; енергетика; рибальство; лісове господарство; промисловість; туризм; транспорт; утилізація та переробка відходів; управління водними ресурсами.

Тема 8. Проблема збереження ресурсів України

Цілі і механізми розвитку зеленої економіки в Україні. зменшення енергоємності виробництва; зменшення обсягів викидів та скидів небезпечних

виробництв; зростання частки продукції, виробленої з використанням інноваційних технологій. Стимулювання трансформацій в напрямі зеленої економіки на глобальному та міжнаціональному рівнях. Програмою ООН з навколишнього середовища у 2008 році відбулось затвердження Глобального зеленого нового курсу (ГЗНК).

Тема 9. Проблема забруднення навколишнього середовища

Теплові електростанції, що викидають сірчистий ангідрид (SO_2), окисли азоту (пох), сажу, яка є носієм смолистих речовин, пил і зола, що містять солі важких металів.

Комбінати чорної металургії, підприємства кольорової металургії машинобудівні та металообробні підприємства спричиняють викиди в атмосферу сполук кольорових і важких металів, зокрема парів ртуті; нафтопереробна і нафтохімічна, підприємства неорганічної хімії, підприємства органічної хімії викидають в атмосферу велику кількість органічних речовин, що мають складний хімічний склад, соляної кислоти, сполук важких металів, сажі й пилу; підприємства по виробництву будівельних матеріалів.

Тема 10. Україна на шляху сталого розвитку

Закон України «Про Стратегію сталого розвитку України до 2030 року»

Вектори, визначені в Стратегії сталого розвитку "Україна - 2020":

- *вектор розвитку*; *вектор безпеки* - забезпечення безпеки держави, бізнесу та громадян, захищеності інвестицій та приватної власності, забезпечення миру і захисту кордонів, чесного та неупередженого правосуддя, невідкладне проведення очищення влади на всіх рівнях та забезпечення впровадження ефективних механізмів протидії корупції. Пріоритетом є безпека життя та здоров'я людини, що неможливо без ефективної системи охорони громадського здоров'я, надання належних медичних послуг, захищеності соціально вразливих верств населення,

безпечного стану довкілля і доступу до якісної питної води й санітарії, безпечних і якісних харчових продуктів та промислових товарів;

- *вектор відповідальності* - забезпечення гарантій кожному громадянину, незалежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, мовних або інших ознак, мати доступ до високоякісної освіти, системи охорони здоров'я та інших послуг в державному та приватному секторах;

- *вектор гордості* - забезпечення взаємної поваги та толерантності в суспільстві, гордості за власну державу, її історію, культуру, науку, спорт.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Змістовий модуль 1. Загальний аналіз актуальних проблем сталого розвитку. Проблеми розвитку суспільства													
Тема 1 Виникнення та розвиток концепції сталого розвитку	15	4	2			9	15	1	1				13
Тема 2. Роль ООН у визначенні та втіленні ідей сталого розвитку	15	4	2			9	15	1					14
Тема 3. Проблемне поле сталого розвитку	15	4				11	15	1					14
Тема 4. Диспропорційність економічного розвитку: основні причини та наслідки.	15	4	2			9	15	1					14
Тема 5. Соціальні виклики в сучасному світі	15	4				11	15	1					14
Тема 6. Можливості збереження природної основи сталого розвитку	15	4	2			9	15	1					14
Тема 7. Зелена економіка як механізм реалізації концепції сталого	15	4	2			9	15	1					14

розвитку													
Тема 8. Проблема збереження ресурсів України	15	4	2			9	15	1	1				13
Тема 9. Проблема забруднення навколишнього середовища	15	6	2			7	15	1					14
Тема 10. Україна на шляху сталого розвитку	15	6	2			7	15	1					14
Усього годин	150	44	16			90	150	10	2				138

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Не передбачається навчальним планом	
2		
...		

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Денна форма	Заочна форма
1	Виникнення та розвиток концепції сталого розвитку	2	1
2	Роль ООН у визначенні та втіленні ідей сталого розвитку	2	
3	Проблемне поле сталого розвитку		
4	Диспропорційність економічного розвитку: основні причини та наслідки.	2	
5	Соціальні виклики в сучасному світі		
6	Можливості збереження природної основи сталого розвитку	2	
7	Зелена економіка як механізм реалізації концепції сталого розвитку	2	
8	Проблема збереження ресурсів України	2	1
9	Проблема забруднення навколишнього середовища	2	
10	Україна на шляху сталого розвитку	2	
	Усього годин	16	2

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Не передбачається навчальним планом	
2		
...		

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Денна форма	Заочна форма
1	Виникнення та розвиток концепції сталого розвитку	9	13
2	Роль ООН у визначенні та втіленні ідей сталого розвитку	9	14
3	Проблемне поле сталого розвитку	11	14
4	Диспропорційність економічного розвитку: основні причини та наслідки.	9	14
5	Соціальні виклики в сучасному світі	11	14
6	Можливості збереження природної основи сталого розвитку	9	14
7	Зелена економіка як механізм реалізації концепції сталого розвитку	9	14
8	Проблема збереження ресурсів України	9	13
9	Проблема забруднення навколишнього середовища	7	14
10	Україна на шляху сталого розвитку	7	14
	Усього годин	90	138

8. Індивідуальні завдання

Не передбачається навчальним планом

9. Методи навчання

Під час викладання курсу використовуються наступні методи навчання:

- розповідь – для оповідної, описової форми розкриття навчального матеріалу;
- пояснення – для розкриття сутності певного явища, закону, процесу;
- бесіда – для усвідомлення за допомогою діалогу нових явищ, понять;
- ілюстрація для розкриття предметів і процесів через їх символічне зображення (рисунок, схеми, графіки);
- практична робота – для використання набутих знань у розв’язанні практичних завдань;
- аналітичний метод – практичного розкладу цілого на частини з метою вивчення їх суттєвих ознак;
- індуктивний метод – для вивчення явищ від одиничного до загального;
- дедуктивний метод – для вивчення навчального матеріалу від загального до окремого, одиничного;
- проблемний виклад матеріалу – для створення проблемної ситуації.

10. Методи контролю

Для студентів денної форми навчання: усне та письмове опитування на практичних заняттях, аудиторне розв’язання задач, тестування. Для студентів заочної форми навчання: аудиторне розв’язання задач, захист контрольної роботи, тестування.

11. Політика курсу та критерії оцінювання

Політика курсу

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

- усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін;
- самостійна робота включає в себе самостійне опрацювання питань, що стосуються тем лекційних занять, які не викладені під час занять або ж були розглянуті коротко, їх поглиблене опрацювання за рекомендованою літературою, а також виконання практичних завдань з метою закріплення теоретичного матеріалу;
- індивідуальну роботу студент виконує самостійно, відповідно до методичних вказівок та визначених викладачем завдань і термінів;
- ліквідація заборгованості відбувається під час проведення консультацій з дисципліни за графіком визначеним викладачем;
- здобувачі вищої освіти мають право отримати оцінку за екзамен автоматично – у випадку, якщо впродовж семестру набрали від 60-100 балів;
- здобувачі вищої освіти, після завершення аудиторних занять, мають право підвищити свою оцінку лише під час складання іспитів (підсумкового оцінювання) за графіком екзаменаційної сесії.

Політика щодо академічної доброчесності:

- списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (у т.ч. із

використанням мобільних девайсів). За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни студент отримує 0 балів і зобов'язаний повторно скласти контрольну роботу чи іспит;

- під час роботи над завданнями, у випадку користування інтернет-ресурсами та іншими джерелами інформації, студент зобов'язаний зазначити відповідне джерело;

- усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 30%;

- у разі виявлення факту текстових запозичень більше 30% студент отримує за завдання 0 балів і має повторно виконати завдання.

Політика щодо відвідування:

- відвідування занять (лекцій, практичних, семінарських занять) є обов'язковим компонентом навчання;

- з об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, індивідуальний графік, карантин) навчання може відбуватись у дистанційному режимі. За погодженням із керівником курсу студент може презентувати виконані завдання під час консультацій;

- студент зобов'язаний дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Політика щодо якості набутих знань та компетентностей:

згідно з п. 4.2.2 Положення про систему забезпечення Національним університетом «Запорізька політехніка» якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (системи внутрішнього забезпечення якості) зі змінами (згідно з рішенням вченої ради університету протокол № 1/21 від 27.08.2021 р.) оцінка якості набутих здобувачем вищої освіти знань та компетентностей здійснюється за результатами контрольних заходів, які включають вхідний, поточний, рубіжний (модульний), підсумковий контроль, а також ректорські контрольні роботи.

Вхідний контроль проводиться на початку вивчення нового курсу з метою визначення рівня підготовки студентів з дисциплін, які забезпечують цей курс. Контроль проводиться на першому занятті за завданнями, які відповідають програмі попередньої(-их) дисципліни. Результати контролю аналізуються на кафедральних (міжкафедральних) нарадах спільно з викладачами, які проводять заняття із забезпечувальної дисципліни. За результатами вхідного контролю розробляються заходи з надання індивідуальної допомоги студентам, коригування освітнього процесу.

Поточний контроль проводиться викладачами під час аудиторних занять. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів до виконання конкретної роботи. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотнього зв'язку між викладачами та студентами у процесі навчання, забезпечення управління навчальною мотивацією студентів. Результати поточного контролю використовується викладачем для коригування методів і засобів навчання та студентами для подальшого планування самостійної роботи. Поточний контроль може проводитися у формі усного чи письмового опитування або експрес-контролю

на практичних заняттях та лекціях тощо, за результатами якого студент допускається до виконання контрольної роботи, виступів студентів при обговоренні питань на семінарських заняттях, а також у формі комп'ютерного тестування. Форми проведення поточного контролю та критерії оцінювання рівня знань визначаються відповідною кафедрою. Результати поточного контролю (поточна успішність) є основною інформацією при проведенні заліку і враховуються викладачем при визначенні результатів рубіжного контролю та підсумкової екзаменаційної оцінки з певної дисципліни.

Рубіжний (модульний) контроль - це контроль знань студентів після вивчення логічно завершеної частини навчальної програми дисципліни. Цей контроль може бути модульним і проводиться у формі контрольної роботи, тестування, виконання розрахункового завдання, курсового проекту (роботи) тощо. Форма контрольного заходу і критерії оцінювання під час рубіжного контролю визначається кафедрою і відображаються у навчальній програмі дисципліни. За підсумками першого та подальшого рубіжного (модульного) контролю викладач може сформулювати підсумкову оцінку знань студентів і оголосити її до початку екзаменаційної сесії. Під час екзаменаційної сесії студенти, які не згодні з оцінкою за підсумками рубіжного контролю, складають екзамен. Модульний контроль є необхідним елементом рейтингової технології освітнього процесу.

Підсумковий контроль з дисципліни проводиться у формах семестрового екзамену або заліку (диференційованого заліку) в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою навчальної дисципліни, і в терміни, встановлені робочим навчальним планом, індивідуальним навчальним планом студента.

Оцінювання проводиться за національною шкалою та шкалою ЄКТС.

Підсумкова оцінка із дисципліни, яка виставляється в екзаменаційну відомість, є сумою балів за різні види навчальної роботи:

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Форми контролю	Види навчальної роботи	Оцінювання
ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ (протягом кожного з модулів)	<i>Робота на лекціях:</i> - присутність на лекційних заняттях; - участь в експрес-опитуванні (тестуванні); - участь у навчальній дискусії.	до 10 балів за модуль
	<i>Робота на практичних заняттях:</i> - присутність на заняттях; - доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни; - усне опитування, тестування, вирішення практичних завдань, розв'язок задач; - участь у навчальній дискусії, - обговоренні ситуаційного завдання.	до 90 балів за модуль
РУБІЖНИЙ (МОДУЛЬНИЙ) КОНТРОЛЬ	Модульний контроль № 1	Максимальна оцінка – 100 балів
	Модульний контроль № 2	Максимальна оцінка – 100 балів
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ екзамен	Екзамен включає 2 теоретичні питання, кожне з яких оцінюється до 25 балів та практичне завдання, що оцінюється до 50 балів. Залік проходить у формі співбесіди.	Критерії оцінювання зазначено в таблиці «Шкала оцінювання: національна та ECTS»

За роботу на лекційних та практичних заняттях бали розподіляються таким чином:

Бали	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка
90-100	Здобувач вищої освіти демонструє: <ul style="list-style-type: none"> - творчий підхід до засвоєного матеріалу, повноту і правильність виконання завдання; - вміння застосовувати різні принципи й методи в конкретних ситуаціях; - глибокий аналіз фактів і подій, спроможність прогнозування результатів від прийнятих рішень; - чітке, послідовне викладення відповіді; - вміння пов'язати теорію і практику; - бере активну участь у науковій роботі (конференції, круглі столи, наукові семінари, публікація статей). 	Високий Здобувач вищої освіти набув фахових компетентностей з відповідними програмними результатами з дисципліни	Відмінно (А)
85-89	Здобувач вищої освіти демонструє: <ul style="list-style-type: none"> - глибоке знання матеріалу, повноту і правильність виконання завдання, проте мають місце деякі непринципові помилки чи помилки несуттєвого характеру; - переважання логічних підходів у відповідях на питання; - вміння пов'язати теорію з практикою 	Достатній Здобувач вищої освіти набув фахових компетентностей з відповідними програмними результатами з дисципліни, однак під час відповідей припустився незначних неточностей.	Добре (В)
75-84	Здобувач вищої освіти демонструє: <ul style="list-style-type: none"> - належне володіння матеріалом та вміння його застосовувати при вирішенні типових практичних завдань, але допускає окремі неточності (при цьому помилки у відповідях/ розв'язках/ розрахунках не є системними); - переважання логічних підходів у відповідях на питання, проте на додаткові питання з теоретичних положень та практичних завдань відповідь нечітка і неповна; - не завжди має місце чітке прогнозування подій від пропонованих рішень ситуацій; - вміння пов'язати теорію і практику 	Достатній Здобувач вищої освіти набув фахових компетентностей та відповідних програмних результатів з дисципліни, однак на додаткові питання з теоретичних положень та практичних завдань відповідь не чітка та не повна.	Добре (С)
70-74	Здобувач вищої освіти демонструє: <ul style="list-style-type: none"> - репродуктивний підхід до засвоєвання матеріалу; - недостатню повноту знань при викладенні матеріалу; - засвоєння теоретичного матеріалу, передбаченого програмою дисципліни; - допущення значної кількості неточностей і грубих помилок при вирішенні практичних завдань, які здатний усунути після зауваження викладача; 	Середній Здобувач вищої освіти частково набув фахових компетентностей та програмних результатів з дисципліни та забезпечує достатній рівень відтворення та застосування основних положень дисципліни	Задовільно (D)

	<ul style="list-style-type: none"> - порушення логічної послідовності при викладенні матеріалу; - вміння пов'язувати питання теорії і практики 		
60-69	<p>Здобувач вищої освіти демонструє:</p> <ul style="list-style-type: none"> - репродуктивний підхід до засвоювання та викладання матеріалу; - недостатню повноту викладення матеріалу; - поверхневі знання основного матеріалу; - наявність значної кількості неточностей у викладі матеріалу; - порушення логічної послідовності при викладі матеріалу; - вміння пов'язувати питання теорії і практики 	<p>Середній</p> <p>Здобувач вищої освіти частково набув фахових компетентностей та програмних результатів з дисципліни і має мінімально допустимий рівень знань з усіх складових навчальної програми дисципліни.</p>	Задовільно (E)
35-59	<p>Здобувач вищої освіти демонструє:</p> <ul style="list-style-type: none"> - відсутність знань з більшої частини матеріалу, слабе засвоєння принципів положень курсу; - наявність грубих, принципів помилок при виконанні отриманих завдань; - відповіді неправильні зі значною кількістю суттєвих помилок; - пасивне опрацювання матеріалу з дисципліни. 	<p>Низький</p> <p>Здобувач вищої освіти набув окремих фахових компетентностей та програмних результатів з дисципліни та не забезпечує практичної реалізації завдань, що формуються при вивченні курсу</p>	Незадовільно з можливістю повторного складання (FX)
1-34	<p>Здобувач вищої освіти демонструє:</p> <ul style="list-style-type: none"> - повне не виконання вимог робочої програми з вивчення курсу; - наявність грубих, принципів помилок при виконанні отриманих завдань; - неграмотне і неправильне викладення відповідей; - пасивне опрацювання матеріалу з дисципліни. 	<p>Незадовільний</p> <p>Здобувач вищої освіти не набув фахових компетентностей і не здатний до самостійного вирішення завдань, які окреслює дисципліна.</p>	Незадовільно з повторним вивченням / (F)

За умови, якщо здобувач вищої освіти через поважні обставини не отримав мінімальної кількості балів за поточним контролем з окремих змістових модулів, або не згодний з оцінкою, він може під час рубіжного контролю написати модульну контрольну роботу.

Оцінювання рубіжного контролю здобувачів вищої освіти з дисципліни здійснюється за 100-бальною шкалою. Розподіл балів за модулями відбувається таким чином:

- модуль №1 – 100 балів;
- модуль №2 – 100 балів.

Модульна контрольна робота складається з двох теоретичних питань та практичного завдання.

Шкала оцінювання завдань модульної контрольної роботи

Вид завдання	Бали	Критерії оцінки
Теоретичні питання : 2 питання по 25 балів максимум за кожне	20-25 балів	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом в повному обсязі, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичного питання. Відповідь на питання сформульовано в термінах дисципліни, викладено науковою мовою, демонструє авторську позицію здобувача вищої освіти.
	15-19 балів	Здобувач вищої освіти загалом володіє навчальним матеріалом, самостійно викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки
	9-14 балів	Здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.
	5-8 балів	Здобувач вищої освіти частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст питання під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки.
	0-4 балів	Здобувач вищої освіти: - не володіє навчальним матеріалом; - не в змозі його викласти; - не розуміє змісту теоретичних питань
Практичне завдання (максимум 50 балів)	40-50	Здобувач вищої освіти дав повну вичерпну відповідь, яка складається з: - правильного вибору алгоритму вирішення завдання; - правильного арифметичного результату; - доцільного і логічного пояснення виконаних розрахунків; (у разі потреби); - структурованого викладу матеріалу теоретичної частини завдання; - ґрунтовних висновків. При виконанні завдання допускається не більше 1-2 несуттєвих помилок або описок.
	30-39	Загалом здобувач вищої освіти дав повну відповідь, яка складається з: - правильного вибору алгоритму вирішення завдання; - правильного арифметичного результату (або не більше 3-4 несуттєвих помилок); - пояснення виконаних розрахунків; (у разі потреби); - структурованого викладу матеріалу теоретичної частини завдання; - висновків. Загалом завдання повинно бути виконано не менш ніж на 75%.
	18-29	Відповідь здобувача вищої освіти: - містить суттєві помилки у виборі алгоритму вирішення завдання; - містить грубі помилки у розрахунках/має неправильно визначений арифметичний результат (якщо він є необхідним) або не має пояснень та висновків; Загалом завдання виконано менш ніж на 75%.
	10-17	Здобувач вищої освіти розуміє суть завдання, але його відповідь: - містить суттєві помилки у виборі алгоритму вирішення завдання; - містить грубі помилки у розрахунках/має неправильно визначений арифметичний результат (якщо він є необхідним); - не має пояснень та висновків; - містить не більше 30% виконаного завдання.
	0-9	Здобувач вищої освіти: - не розуміє завдання; - не в змозі його виконати; - виконав завдання повністю неправильно

- виконав менш ніж 20% завдання.

Результати поточного та модульного контролю узагальнюються таким чином:

Змістовий модуль №1 (Т1, Т2, Т3, Т4, Т5)	Змістовий модуль № 2 (Т6, Т7, Т8,Т9)	Визначення остаточної оцінки (максимум 100 балів)
Поточний контроль (ПК 1)	Поточний контроль (ПК 2)	$ПК = (ПК\ 1 + ПК\ 2)/2$
Рубіжний (модульний) контроль (РМК 1)	Рубіжний (модульний) контроль (РМК 2)	$РМК = (РМК\ 1 + РМК\ 2) / 2$
Підсумок		$(ПК + РМК) / 2$

Якщо здобувач вищої освіти не отримав достатньої кількості балів за поточними результатами та результатами модульного контролю, екзамен виставляється за результатами оцінювання за шкалою ЄКТС відповідей (в усній або письмовій формі) на контрольні питання екзамену та виконання практичного завдання. Контрольні питання до екзамену здобувачі вищої освіти розміщено в системі дистанційного навчання НУ «Запорізька політехніка»: <https://moodle.zp.edu.ua>. Структура екзаменаційного білета відповідає структурі модульної контрольної роботи та оцінюється за аналогічними критеріями.

Приклад для екзамену

Поточне тестування та самостійна робота										Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1										40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10		
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6		

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

Таким чином, остаточна оцінка за курс для здобувачів вищої освіти *денного відділення* розраховується за одним з таких варіантів:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
------	----------	--	---

До екзаменаційної відомості заносяться сумарні результати в балах за 100-бальною шкалою, 4-бальною національною шкалою та за шкалою ECTS.

Контроль знань здобувачів вищої освіти *заочного відділення* здійснюється шляхом виконання та подальшого захисту контрольної роботи у вигляді відповідей на питання, що стосуються змісту роботи. Зміст завдань контрольної роботи розміщено в системі дистанційного навчання НУ «Запорізька політехніка»: <https://moodle.zp.edu.ua> та у методичних вказівках до виконання контрольної роботи з дисципліни.

За умови, якщо здобувач вищої освіти через поважні обставини не виконав, або не зміг захистити контрольну роботу, або не згоден з оцінкою, він складає екзамен з дисципліни. Структура екзаменаційного білета відповідає структурі модульної контрольної роботи (два контрольні питання, що виконуються в усній або письмовій формі, та практичне завдання) та оцінюється за аналогічними критеріями. Контрольні питання до екзамена здобувачі вищої освіти можуть знайти в системі дистанційного навчання НУ «Запорізька політехніка»: <https://moodle.zp.edu.ua>. До екзаменаційної відомості заносяться результати в балах за 100-бальною шкалою, 4-бальною національною шкалою та за шкалою ECTS.

12.Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки до виконання практичних робіт з дисципліни «Основи сталого розвитку» для студентів спеціальності 073 “менеджмент” Освітня програма “ Менеджмент в будівництві”. Укл. В.В.Круглікова – Запоріжжя:НУ Запорізька політехніка, 2021р.- 48 с.

2. Методичні вказівки до виконання контрольної та самостійної роботи з дисципліни «Основи сталого розвитку» [Електронний ресурс] / Укладач Круглікова В.В. – Запоріжжя:НУ Запорізька політехніка, 2021р.- 30 с.

13. Список рекомендованої літератури

Основна література:

1. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету/ за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова.- Київ: Таксон, 2016.- 234 с.-

2. Бабець І.Г. Сталий розвиток і безпека регіону: навч. посібник / І.Г. Бабець - Львів : ЛДУВС, 2015. - 268 с.

3. Гречко Т.К. Публічне управління в забезпеченні сталого (збалансованого) розвитку / Т.К. Гречко, С.А. Лісовський, С.А. Романюк: навчальний посібник. – Херсон: Грінь Д.С., 2015. – 264 с.
4. Олійник Д.І. Міжнародний досвід фінансування сталого розвитку громад (на прикладі формування мережевої інфраструктури): аналітична доповідь/ Д.І.Олійник.- Київ: НІСД, 2017.- 48 с.
5. Науково-методологічні засади обліково-аналітичного та фінансово-інвестиційного забезпечення сталого розвитку суб'єктів господарювання = Scientific and methodological bases of accounting and analytical and financial and investment support of sustainable development of economic entities: колективна монографія/ за заг. ред. д. е. н., доц. Сокола О. Г.- Мелітополь: Колор Принт, 2020.- 269 с.

Додаткова література:

1. Алимов О.М. Потенціал сталого розвитку України на шляху реалізації інтеграційного вибору держави / О.М. Алимов - Київ: ДУ "Ін-т економіки природокористування та сталого розвитку НАН України", 2014. - 518 с.
2. Аналіз сталого розвитку - глобальний і регіональний контексти / [наук. кер. проекту М. З. Згуровський]; Світ. центр даних з геоінформатики та сталого розв., Ін-т приклад. систем. аналізу НАН України і МОН України. - К.: НТУУ "КПІ", 2010 . Ч. 1 : Глобальний аналіз якості та безпеки життя людей / [відп. ред. В.Я. Шевчук ; виконавці: А. О. Болдак та ін.]. - 2010. - 252 с.
3. Вахович І.М. Регіональна конвергенція фінансового забезпечення сталого розвитку України: монографія/ І.М.Вахович, І.В.Ропотан.- Луцьк: Волиньполіграф, 2014.- 219 с.
4. Дронова О.Л. Фактори ризику техногенних надзвичайних ситуацій в Україні / О.Л. Дронова; Нац. акад. наук України, Ін-т географії. - К.: Ін-т географії, 2011. - 268 с.
5. Інституціональні засади та інструментарій збалансованого природокористування / С.К. Харічков та ін. - О. :ПРЕЕД, 2010. - 484 с.
6. Куценко В.І. Сталій розвиток: стратегія і тактика формування через призму соціогуманітарної сфери / В.І. Куценко – К.: ДУ ІЕПСР НАН України, 2012. - 167 с.
7. Лісовський С.А. Природа і суспільство: баланс інтересів на теренах України / С.А. Лісовський. - К.: Інститут географії, 2009. – 300 с.
8. Маруняк Є.О. Глобалізація та її вплив на розвиток регіонів України / Наук.ред. Руденко Л.Г. – К.: Реферат, 2007. – 224 с.
9. Наукові засади розробки стратегії сталого розвитку України: монографія. –Одеса: ПРЕЕД НАН України, 2012. – 714 с.
10. Розвиток України в умовах глобалізації та скорочення природно-ресурсного потенціалу /М.М. Коржнєв, Ю.Р. Шеляг-Сосонко, М.М. Курило та ін. НАН України, Ін-т телекомунікацій і глобал. інформац. простору. – К.: Логос, 2009.

- 195 с.

11. Соколенко С.І. Глобалізація і економіка України. – К.: Логос, 1999. – 568 с.
12. Сорос Дж. Криза глобального капіталізму / Дж. Сорос - К.: Основи, 1999.- 259 с.
13. Стратегічні пріоритети безпечного розвитку України на засадах «зеленої економіки»: монографія / В.Г. Потапенко – К.: НІСД, 2012. – 360 с.
14. Лісовський С.А. Основи сталого (збалансованого) економічного, соціального, екологічного розвитку / С.А. Лісовський. – Житомир, 2007. – 108 с.
15. Національна парадигма сталого розвитку України / Нац. акад. наук України, Держ. установа / За заг. ред. Б. Є. Патона. - К.: Держ. установа "Ін-т економіки природокористування та сталого розв. Нац. акад. наук України", 2012. - 71 с.
16. Немец Л.Н. Устойчивое развитие: социально-географические аспекты (на примере Украины). –Х., 2003. –383 с.
17. Оцінка виконання стану підсумкових документів Всесвітнього саміту зі сталого розвитку (Йоханнесбург, 2002) в Україні / За ред. Л.Г. Руденко – К.: Академперіодика, 2004. – 208 с.
18. Програма дій «Порядок денний на ХХІ століття» – Пер. з англ. - К.: Інтелсфера, 2000. – 360 с.
19. Сталий розвиток: світоглядна ідеологія майбутнього / За ред. акад. НААН України М. А. Хвесика. - К.: ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розв. НАН України», 2012. – 465 с.
20. Стан виконання в Україні положень «Порядку денного на ХХІ століття» (2012-2012) / За ред. Руденко Л.Г. – К.: Академперіодика, 2014. – 359 с.
21. Стратегія сталого розвитку: підруч. для вищ. навч. закл. / Боголюбов В. Херсон : Олдіплюс, 2012. - 444 с.
22. Україна і світове господарство: взаємодія на межі тисячоліть / А.С. Філіпенко, В.С. Будкін, А.С. Гальчинський та ін. – К.: Либідь, 2002. – 470 с.
23. Україна: основні тенденції взаємодії суспільства і природи у ХХ ст. (географічний аспект) / Під. ред. Л.Г. Руденка. – К.: Академперіодика, 2005. – 320 с.

Список інтернет-ресурсів

1. Всесвітній банк, статистична інформація:
<http://data.worldbank.org/indicator>
2. Всесвітня організація здоров'я, статистична інформація:
http://www.who.int/gho/mdg/environmental_sustainability/en/
3. Глобальний енергетичний статистичний щорічник:
<https://yearbook.enerdata.net/>
4. Демографічні піраміди за країнами світу:

<http://populationpyramid.net/kenya/>

5. Доповідь з міжнародної конкурентоспроможності:

<http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2014-2015/>

6. Доповідь ООН щодо Цілей розвитку тисячоліття:

[http://www.un.org/millenniumgoals/2015 MDG Report/pdf/MDG%202015%20rev%20%28July%201%29.pdf](http://www.un.org/millenniumgoals/2015_MDG_Report/pdf/MDG%202015%20rev%20%28July%201%29.pdf)

7. Доповідь ООН щодо людського розвитку:

<http://hdr.undp.org/en/content/human-development-report-2014>

8. Індекс Біг-Мака: <http://www.economist.com/content/big-mac-index>

9. Індекс екологічної ефективності: <http://epi.yale.edu/epi>

10. Індекс рівня корупції: <http://www.transparency.org/cpi2013/results/>

11. Інститут світової політики, еколого-економічні показники:

<http://www.earth-policy.org/publications/C39>

12. Мережа глобального

екологічного сліду:

[http://www.footprintnetwork.org/en/index.php/GFN/page/footprint_data_and_r](http://www.footprintnetwork.org/en/index.php/GFN/page/footprint_data_and_results/)

[results/](http://www.footprintnetwork.org/en/index.php/GFN/page/footprint_data_and_results/)

13. Міжнародна морська організація:

<http://www.imo.org/en/OurWork/Environment/Pages/Default.aspx>

14. Міжнародний дослідний інститут політики у сфері харчування:

<https://www.ifpri.org/about>

15. Продовольча та сільськогосподарська організація ООН, статистична інформація: <http://faostat3.fao.org/home/E>

16. Світовий центр даних з геоінформатики та сталого розвитку:

<http://wdc.org.ua/uk/services/country-profiles-visualization>

17. Статистична інформація щодо концентрації парникових газів в атмосфері: <http://www.esrl.noaa.gov/gmd/ccgg/trends/graph.html>

18. Факти про здоров'я та навколишнє середовище:

<http://www.greenfacts.org/en/ecosystems/figtableboxes/table2-1-trends-use-ecosystems-provisioning.htm>

19. Фонд народонаселення ООН, статистична інформація:

<http://www.unfpa.org/world-population-trends>